

Datum 2017-02-01
Reg.nr 111-202-16

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Henrik Holmquist
08-563 086 05
henrik.holmquist@uka.se

Utvärderingen av hållbar utveckling: Frågor och svar

Information om Universitetskanslersämbetets (UKÄ:s) utvärdering av hållbar utveckling – utvärderingens förutsättningar, processen, aspektområden och bedömningsgrunder med mera – återfinns i *Vägledning för tematisk utvärdering av hållbar utveckling*, som kan laddas ner på UKÄ:s hemsida (<http://uka.se/hallbar-utveckling>).

I detta dokument har vi samlat och besvarat några av de frågor kring vägledningen som kommit in från lärosätena, både via mail och vid upptaktsmötet den 13 december 2016. Upptaktsmötet spelades in, och inspelningen kommer att finnas tillgänglig (på <http://uka.se/hallbar-utveckling>) under hela utvärderingsprocessen.

Nya frågor

Fråga: Ska UKÄ-direkt användas?

Svar: Nej! UKÄ-direkt ska inte användas. Skicka till henrik.holmquist@uka.se och registrator@uka.se.

Fråga: Är det bara självvärderingsmallen och word-dokumentet som ska skickas in?

Svar: Använd självvärderingsmallen! Om ni skickar in som word eller pdf spelar ingen roll.

Fråga: Vilken slags form ska texten skrivas i; har ni några krav på typsnitt, storlek etc.?

Svar: Nej. Det väljer ni. Men tänk på att det bör hålla sig inom cirka 20 sidor.

Fråga: Ska den nuvarande texten som är inlagd finnas med, dvs bakgrundstexten på första sidan?

Svar: Texten på första sidan kan tas bort. Men det spelar inte så stor roll. Vi vet ju att det är vår text och inte er. Dock ska texten under rubrik inledning och bedömningsgrunder vara med.

Fråga: Ska de olika aspektområdena och bedömningsgrunderna finnas kvar, eller är detta något som kan strykas när man skickar in självvärderingen?

Svar: Behåll absolut dessa så blir det mycket lättare att läsa igenom självvärderingarna och hålla reda på var man är. Särskilt när man ska gå tillbaka och kolla något särskilt. Det vill säga följ strukturen i mallen!

Fråga: Får självvärderingen skrivas på engelska? Finns det några riktlinjer eller är det möjligt att blanda engelsk med svensk text?

Svar: Självvärderingen kan vara på engelska eller att delar av den är på engelska. Bedömargruppens rapport kommer dock vara på svenska.

Fråga: Av vägledningen framgår att respektive lärosäte dels ska beskriva sitt arbete för att främja hållbar utveckling inom utbildningen på en lärosätesövergripande nivå, dels inom vissa av lärosätets utvalda utbildningar (se s. 9). Det är dock inte helt tydligt/klart om beskrivningarna av vissa utvalda utbildningar ska göras med exempel för att visa på bredden inom det lärosätesövergripande arbetet med att främja hållbar utveckling, eller om meningen snarare är att lärosätet i sin självvärdering ska djupdyka i några valda utbildningar/program för att visa hur just dessa utbildningar arbetar med att främja hållbar utveckling inom den egna utbildningen/programmet.

Svar: Det är snarare det senare. Det vill säga att ni ska visa på djup i integreringen av hållbar utveckling. Under aspektområdet Utformning, genomförande och resultat efterfrågar vi exempel på utbildningar som utformats och genomförts så att hållbar utveckling integrerats. Om ni exempelvis lyfter fram utbildningen i XX så bör ni visa hur studenterna inom just denna utbildning får lära sig alla de aspekter av hållbar utveckling som är relevanta i just deras utbildning och kommande yrkesutövning.

Fråga: Vi på XX-Högskolan har funderat på vilken del av högskolelagen som självrapportering om hållbar utveckling ska adressera? På webbversionen av högskolelagen ser paragraf 5 ut som följer:

5 § Högskolorna skall i sin verksamhet främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

I högskolornas verksamhet skall jämställdhet mellan kvinnor och män alltid iakttas och främjas. Högskolorna bör vidare i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden. Högskolorna skall också aktivt främja och bredda rekryteringen till högskolan. Lag (2005:1208).

Är det enbart den första meningen som vi ska ta hänsyn till, eller även de följande meningarna om jämställdhet, internationella förhållanden och bred rekrytering som avses?

Svar: Denna utvärdering fokuserar på Hållbar utveckling. Men sedan kan det ju vara så att det finns kopplingar till de andra aspekterna. Men det är hållbar utveckling det ska kretsa kring.

Här följer de "gamla" frågorna som också var med i den tidigare versionen:

Övergripande om utvärderingen

Fråga: Hur definieras "hållbar utveckling" inom ramen för utvärderingen?

Svar: UKÄ har med hänsyn till lärosätenas autonomi valt att inte definiera begreppet hållbar utveckling utöver den definition som anges i HL 1 kap 5 § ("... en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa"). Utvärderingen utgår från de mål respektive lärosäte har valt att formulera utifrån den generella formuleringen i HL.

Fråga: I vägledningen (s. 12) anges att bedömargruppens preliminära yttrande, innan UKÄ fattar beslut, kommer att skickas ut till lärosätena på delning för att ge möjlighet till korrigerande av eventuella sakfel. När kommer detta att ske?

Svar: Enligt den preliminära tidsplanen kommer delningen att äga rum med början i mitten av juni 2017. Tidpunkten kan dock komma att ändras. Delningstiden kommer att vara tre veckor.

Fråga: I vägledningen (bland annat på s. 9) anges att bedömargruppen i sitt yttrande ska ge återkoppling på såväl de goda exempel som de utvecklingsområden som de har identifierat. Vad avses med ”utvecklingsområden”? Kan det exempelvis vara utbildningar som idag saknar väsentliga inslag av hållbar utveckling och som har potential, handlar det om utveckling av nya utbildningar, eller liknande?

Svar: Begreppet ”utvecklingsområden” bör förstås mycket generellt. Det vi avser är aspekter av lärosätets arbete för hållbar utveckling där det finns potential för förbättring. Det behöver alltså inte vara specifika utbildningar, utan det skulle exempelvis kunna handla om lärosätets arbete för att säkerställa kompetens hos berörd personal, etc.

Fråga: I bilaga 1 i vägledningen, vid rubrikerna Vägledning till lärosätena under respektive aspektområde, finns formuleringen ”Utgå från bedömningsgrunderna. Beskriv, analysera och motivera ...” Tidigare i vägledningen på s. 10 står det ”Lärosätena ombeds att beskriva, analysera och värdera”. Där står det alltså ”värdera” i stället för ”motivera”. Vilken formulering är det som gäller för denna utvärdering?

Svar: Detta är en självvärdering, vilket innebär att lärosätet alltid kan göra egna värderingar, såsom också framgår på s. 10. I vägledningen, under bedömningsgrunderna, står det att ”såväl styrkor som angelägna utvecklingsområden” lyfts fram. I ett sådant resonemang kan ingå en värdering om lärosätet så väljer. I begreppet ”motivera” kan således en värdering ingå.

Inledning (Vägledningen, s. 14)

Fråga: Under Vägledning till lärosäten finns uppmaningen att övergripande och reflektivt beskriva hur lärosätet arbetat med hållbar utveckling inom utbildning de senaste åren, inklusive vilka utmaningar lärosätet ställts inför och vilka lärdomar som dragits. Hur ska ”de senaste åren” tolkas?

Svar: Den nuvarande skrivningen om hållbar utveckling infördes i HL 1 kap 5 § år 2006. År 2006 kan alltså betraktas som en borte gräns, men UKÄ ger respektive lärosäte möjlighet att välja en senare startpunkt för redogörelsen, för att möjliggöra en anpassning till lärosätets förutsättningar.

Aspektområde: Styrning och organisation (s. 14)

Fråga: I bedömningsgrund A anges följande: ”Det finns lärosätesövergripande mål fastställda för hållbar utveckling inom utbildning. [...]” Hur strikt ska ”lärosätesövergripande” tolkas?

Svar: UKÄ efterfrågar en bild av hur lärosätet arbetar med hållbar utveckling inom utbildning, inte endast delar av lärosätet. Om det inte finns några formella lärosätesövergripande mål – beskriv på en aggregerad nivå det arbete som bedrivs. Det kan också vara så att det exempelvis inte är uttryckt som ”mål” utan som exempelvis ”visioner” eller ”strategier”, ”handlingsplaner” etc.

Aspektområde: Miljö, resurser och område (s. 15)

Fråga: I bedömningsgrund A anges följande: ”Lärosätet arbetar aktivt med att säkerställa den pedagogiska och forskningsbaserade kompetensen hos berörd personal i frågor som rör hållbar utveckling i utbildningen.” Är det en bedömning på individnivå som efterfrågas?

Svar: Nej. Det handlar om en generell beskrivning och analys av hur lärosätet säkerställer den nämnda kompetensen.

Fråga: I bedömningsgrund A, vad avses med forskningsbaserad kompetens – handlar det bara om forskning som bedrivs vid lärosätet?

Svar: Nej. Det som avses är forskningsanknytning generellt.

Fråga: I bedömningsgrund A, är det allmän pedagogisk kompetens som efterfrågas, eller pedagogisk kompetens med avseende på hållbar utveckling?

Svar: Det senare, det vill säga den kompetens som behövs för att undervisa om hållbar utveckling.

Fråga: I bedömningsgrund B anges: ”Lärosätet samverkar med studenter i arbetet med hållbar utveckling.” Är det endast samverkan inom utbildningsfrågor som avses?

Svar: Ja, det stämmer. Detsamma gäller bedömningsgrund C (gällande samverkan med arbetsliv).

Aspektområde: Utformning, genomförande och resultat (s. 15)

Fråga: I bedömningsgrund A anges följande: ”Lärosätet har utbildningar som utformas och genomförs så att hållbar utveckling integrerats. [...]” Vad åsyftas med ”utbildningar” – program, kurser eller något annat?

Svar: UKÄ har valt att inte definiera ”utbildningar” närmare. Det är upp till lärosätet att göra avgränsningen. Se dock under Vägledning till lärosäten strax nedan: ”Exemplen bör inkludera olika typer av utbildningar, till exempel utbildningar av olika storlek, inom olika ämnesområden och olika utbildningsnivåer (grundnivå och i förekommande fall avancerad nivå och forskarnivå).”

Fråga: Vad menas med ”forskning/konstnärlig forskning för hållbar utveckling” (bedömningsgrund C)? Hade innebörden varit en annan om det stått ”forskning/konstnärlig forskning om hållbar utveckling”?

Svar: Forskning för hållbar utveckling ska förstås lite bredare än forskning om hållbar utveckling, och inkluderar all forskning som kan bidra till lösningen på ett hållbarhetsproblem.

Fråga: I bedömningsgrund C anges: ”Vid lärosätet finns utbildningar där forskning/konstnärlig forskning för hållbar utveckling används i utbildningen.” Avser detta endast forskning/konstnärlig forskning som bedrivs vid det aktuella lärosätet?

Svar: Nej, det som avses är att forskning för hållbar utveckling används i utbildningen. Det behöver inte vara forskning som bedrivs vid det aktuella lärosätet.

Fråga: Om ett lärosäte har examensrätt för samtliga nivåer, innebär det krav på att minst en utbildning per nivå ska ingå bland de exempel på utbildningar lärosätet framställer?

Svar: Nej, något strikt krav på detta finns inte. Exempelen ska dock inkludera olika typer av utbildningar, till exempel utbildningar av olika storlek, inom olika ämnesområden och olika utbildningsnivåer (se vägledningen, s. 15).

Fråga: Under Vägledning till lärosäten anges följande: ”Länka till relevanta dokument, t.ex. utbildningsplaner och kursplaner.” Kan exempel på examination också vara relevant?

Svar: Ja, om det handlar om examinationsuppgifter kopplade till lärandemål av relevans för hållbar utveckling.

Fråga: Kan vi ta exempel från utbildningar som finns på högskolan men som vi inte har examensrätt inom?

Svar: Det är helt OK att ta sådana exempel. Denna utvärdering handlar ju om hur högskolorna arbetar med frågan och är inte en utvärdering av enskilda utbildningar. Finns dessa exempel inom miljön och är högskolan aktiv i dessa så kan det alltså utgöra exempel.